

Souvislosti

Velký úbytek svateb – vymírání národa – oblíbenější než děti jsou domácí mazlíčci – nechci se vdávat ani mít děti, protože nechci dopadnout jako moje máma – za ideální považuji tři partnery za život: s jedním si užít mládí, s druhým mít děti, s třetím zase sama – 80% žáků z mé třídy žije jen s jedním rodičem – chybí nejen vzory, ale i zásadní představa o manželství a rodině – větší problém než nedostatek bytů a finančního zajištění je ztráta touhy po dětech

Ideál: svoboda, pohoda, užít si – hlavně to zdraví – středem jsem já – sebestřednost vede k životu bez Boha, protože já jsem vrchol všeho – nežiju pro druhé – nevím co je darovat se navždy – důsledek: samota – deprese – sebepoškozování – třetina deváťáků potřebuje psychiatra v extrémní poloze: žij naplno pomocí drog a pak to ukonči sebevraždou - eutanázií

Přesexualizovanost nedávné doby – dnes nezáměr o sex – stačí přítel mobil – ten neklade odpor, mám moc ho ovládat – vztah s člověkem je těžší, proto se o něj nepokouším – stačí mi virtuální realita – přátele mám na síti – nevedu dialog, stačí mi souhlasící bublina – ostatní jsou nepřátelé

Absence výchovy – pak chybí i sebevýchova a potřebné ctnosti, které se získávají cvičením – vliv absence sourozenců: nerozvinuté sociální vztahy, vůdčí schopnosti, péče o slabší – přehnané opečovávání přináší nesamostatnost a křehkost – jako neznámé pojmy se jeví statečnost, věrnost, vytrvalost, zodpovědnost...

Nový člověk je formován internetem a sítěmi, umělou inteligencí – umí se proklikat k informaci, ne promyslet k poznání – je zvyklý na výsledky, aniž by znal cestu k jejich dosažení, nevidí souvislosti, příčiny a důsledky – všechno má hned, proto neví, co je čekat, toužit, těšit se – stačí znát techniku a správně klást otázky, nic si nemusí pamatovat – někteří mluví o hrozbě digitální debility

Nikoho nesoudím – snažím se jen vidět a pojmenovat výchozí situaci

Řešení

Křesťanská antropologie řeší zásadní otázky, principy: Kdo jsem, proč tu jsem, jaký mám cíl a smysl života – podle čeho se v životě orientovat – co tě vedlo ke konverzi? Hledal jsem řád (14 let)

Z logiky věci plyne souvislost příčiny a důsledku. Není možné žít a myslet podle světa a současně čekat plody rostoucí z křesťanské víry. Křesťan dnešní doby musí žít ve světě, ale současně se odlišovat – ne uzavírat ani schovávat – potřebuje jasnou identitu vycházející ze zkušenosti víry a odvahy lišit se.

Jsem milován Bohem – jako člověk mám cenu Božího obrazu – jako vykoupený a pokřtěný mám cenu Kristovy krve – jsem Boží dítě a dědic Božího království – učedník a přítel Ježíšův, proto s ním chci být a od něj se učit myslet a jednat jako on – chci patřit do společenství jeho přátel.

Napětí mezi vysokým ideálem a realitou je někdy nepříjemné či únavné, ale nosné, natahování vede k růstu osobnosti – idealista se vznáší v luftě, ale pak si natluče nos – pesimista to vzdá a zůstane trpaslíkem – Bůh nabízí pomoc nejen skrze svátosti – život ze Slova, život ve společenství s Ježíšem uprostřed. K pokoře patří i snášet svou nedokonalost a nevzdávat se – jsme na cestě k cíli – potřebujeme si dávat krátkodobé cíle pro jednotlivé etapy – k tomu je užitečná pomoc doprovázejícího.

Naše doprovázení

nemůže být jen psychologické, ale především duchovní – základem je společná cesta s Kristem – podstatný je pohled Kristův, On je učitel a vůdce, jeho pohled je pro učedníky zásadní – On je sice náročný, ale i trpělivý a laskavý, milosrdný – umí ocenit i malou snahu a povzbudit – *Pojďte ke mně, všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím* (Mt 11,28).

To, že někdo nemůže přijímat eucharistii, že jeho manželství není v pořádku, není důvodem k opuštění Boha či náboženské praxe. Je třeba využít všech právních cest k případnému anulování sňatku a konvalidaci současného vztahu. To však může někdy trvat dlouho a vždy to není možné. I když je cíl vzdálený, každodenní cestu je třeba jít s Kristem. On zval hříšníky, ne dokonalé světce.

Život v pravdě vyžaduje pokoru, které je třeba se stále učit. Je správné toužit po uzdravení, ale když to není možné, musím se naučit žít se svým postižením. Příkladem mohou být lidé s ochrnutým tělem, kteří se naučí malovat ústy či ovládat počítač očima. Přijmout realitu a netrpět srovnáváním se zdravými může být velmi těžké, ale je nutné k získání svobody a nalezení spokojenosti.

Zapojení

Všichni mají místo ve společenství církve, kde se zapojují podle svých darů, ale taky omezení. Nemůžeme používat světský pohled na služby důstojnější a

podřadné. Mezi světci máme nejen geniální učitele a kazatele, ale i kuchařky, uklízečky, vrátné a žebráky. Rozhodující je láska, s níž plní Boží vůli. Jako není správné dělat vyléčeného alkoholika číšníkem, člověka se sklonem k pedofilii poslat k dětem, tak nemůžeme pověřit podáváním eucharistie toho, kdo ji sám nemůže přijímat, či nechat učit náboženství toho, kdo má problém s věrností nauce církve. Všechny však můžeme zapojit. Správná inkluze není o tom, že všichni jsou stejní, ale že všichni jsou přijímáni s úctou a zapojováni podle svých darů, ale i omezení. Slepý může být skvělým varhaníkem, když má hudební sluch, ale nemůže být řidičem autobusu. Vidíme-li všechny jako cenný obraz Boha a milovaného přítele našeho Mistra, nemůže se na nikoho dívat s patra, ale mít k němu úctu, protože sám Bůh ho miluje.

Komplexnost

V konkrétních případech musíme odhalit, v čem kdo potřebuje pomoci. Zvláště důležité je hledat prvotní příčiny a dělat postupné kroky. Například lidem, kteří nikdy nepoznali zdravou rodinu, umožnit poznání a sblížení se zdravými rodinami. Jindy třeba v osobním doprovázení pomoci cvičit základní ctnosti či schopnosti nutné k tomu, aby přijali sami sebe či dokázali budovat vztahy. Někdy je dobré jim ukázat potřebnější, než jsou oni, kterým by pomáhali.

Manželský katechumenát

Dikasterium pro laiky, rodinu a život vydalo Pastorační směrnice pro místní církve: Katechumenátní programy pro manželský život. Arcidiecéze pražská tento model přijala a zavádí ho. Program rozlišuje:

Vzdálenou přípravu na manželství – děti, mládež

ta je záležitostí rodiny, ve které dítě vyrůstá, a je úkolem rodičů. Ti dávají svým dětem příklad a zároveň jsou odpovědní za výchovu svých dětí. Významný podíl na formaci dětí mají i programy a společenství, kterým rodiče své děti svěří. Rodiče, katecheti a každý, kdo se stará o pastorační práci, ať vede a povzbuzuje mládež k přijetí iniciačních svátostí a častému slavení svátosti smíření. Setkání s živým Kristem a jeho milostí ve svátostech je důležitým prvkem duchovního života.

Základem výchovy k manželství je výchova zralé osobnosti s jasnou identitou muže či ženy, která se dovede ovládat a hledat vlastní povolání od Boha, žije pro druhé a zraje k rozhodnutí darovat se v manželství či zasvěceném životě.

Cíle vzdálené přípravy jsou:

- a) vychovávat děti a mládež k sebeúctě a úctě k druhým, vést k poznání vlastní důstojnosti, k dozrávání do identity muže či identity ženy a k úctě vůči důstojnosti druhých lidí;
- b) uvést děti do křesťanské antropologie a perspektivy povolání obsažené ve křtu, která povede k manželství nebo zasvěcenému životu;
- c) s ohledem na budoucí povolání vychovávat dospívající v oblasti citů a sexuality k velkorysé, výlučné a věrné lásce (ať už v manželství, kněžství nebo zasvěceném životě), vysvětlovat význam předmanželské čistoty.
- d) nabídnout mladým lidem cestu lidského a duchovního růstu, aby překonávali nezralost, obavy a nejistotu a otevírali se vztahům přátelství a lásky, které nemají být majetnické nebo narcistické, ale svobodné, velkorysé a obětavé.

Blízká příprava na manželství

trvá přibližně jeden rok. Církev musí hledat cesty, jak být dobrým a moudrým rádcem, nikoli jen institucí, která zprostředkuje svátost manželství na požádání.

Podle toho, jaké zkušenosti má pár s vírou a zapojením do života církve, lze přizpůsobit náplň setkání. Jde o skutečnou cestu víry, během níž je třeba křesťanské poselství snoubencům znovu předložit a povzbudit je v prožívání jeho věčné novosti a svěžesti. Páry, které jsou v církvi zakotveny, je vhodné povzbudit k slavení svátostí zvláště pak častého slavení svátosti smíření.

Cílem blízké přípravy je:

- a) znovu vyučovat snoubence, katechezí seznamovat se základy křesťanské víry a rozvíjet nebo vést k zapojení se do života církve;
- b) dát jim zakusit specifické uvedení do svátosti manželství, aby dospěli k jasnému uvědomění si jejích podstatných charakteristik;
- c) hlouběji probrat témata související s párovým vztahem a vést snoubence k poznání vlastních psychologických a citových dispozic;
- d) dokončit první fázi rozlišování v páru ohledně povolání k manželství;
- e) pokračovat s větší rozhodností v duchovní cestě;
- f) zprostředkovat napojení na farnost, v níž budou žít;
- g) zprostředkovat vztahy s jinými věřícími manželskými páry;
- h) zprostředkovat zkušenost společného sdílení a modlitby jak v páru, tak ve společenství s jinými snoubeneckými či manželskými páry.

Pro snoubenecký pár se jeví jako velmi účinný prostředek pastorační osobní přátelský přístup staršího zkušeného lektorského páru, který nejen v průběhu kurzu přípravy, ale i mimo něj, svědčí svým příkladem o přítomnosti Krista ve svátosti manželství.

Tým pro rodinu prochází se snoubenci jednotlivá témata tak, aby mohli dojít k poznání, že jejich představa o manželství je shodná s křesťanským manželstvím. Že odpovídá tomu, po čem oni sami touží a k čemu je Pán volá.

Bezprostřední příprava na manželství

Cílem je:

- a) připomenutí naukových, morálních a duchovních aspektů manželství (také výslovné seznámení s obsahem předepsaných kanonických rozhovorů);
- b) duchovní zkušenost setkání s Pánem;
- c) příprava na vědomou a plodnou účast na svatební liturgii.

Na začátku bezprostřední přípravy na svatbu může proběhnout jednodenní až dvoudenní duchovní obnova, či aspoň modlitební vigilie a předání modlitby, kterou se mohou společně modlit. Velkou roli slavení svátosti smíření, která disponuje k přijetí milosti, kterou pro ně Bůh ve svátosti manželství připravil a odstraňuje pocity viny z minulosti.

Doprovázení mladých manželských párů

i po svatbě. Vstup do „trvalého stavu“ vyžaduje „trvalou formaci“ a pomoc církve. Alespoň v prvních pěti letech jim „být nablízku“. Manželství je začátkem cesty, je stále „otevřeným projektem“, nikoli „hotovým dílem“.

Pastorace manželství má být především péčí o manželské pouto. Párům má pomáhat, aby v potížích měly na srdci především obranu a upevnění manželského svazku pro jejich vlastní dobro i pro dobro dětí. Překonáváním těžkých chvil zrají v lásce a svazek se utvrzuje; krize je příležitostí k růstu vztahu, k nové hloubce a autenticitě.

Doprovázení párů „v krizi“

Je vhodné, aby ve farnosti byla k dispozici pastorační služba doprovázení manželů v krizi, na kterou by se mohli obracet ti, kdo vnímají, že se v této situaci nacházejí. Kromě kněze se „doprovázejícími osobami“ párů v obtížích nebo již odloučených manželů at' jsou i manželé, zejména ti, kteří krizi již překonali. Oni budou vydávat svědectví a ukazovat, že milosrdným Samaritánem je Zmrtvýchvstalý Kristus. Toto doprovázení nenahrazuje manželskou či psychologickou poradnu, ale jde o důležitý duchovně pastorační program.

Papež František: Vroucně si přeji, aby na tento první dokument co nejdříve navázal další, v němž budou uvedeny konkrétní pastorační postupy a možné cesty

doprovázení, jež budou věnované speciálně těm párům, které zažily rozpad manželství a žijí v novém svazku nebo jsou znovu civilně oddány. Doufejme, že přijde brzy.